

Suvestinė redakcija nuo 2020-05-12

Įsakymas paskelbtas: TAR 2016-12-02, i. k. 2016-28117

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL 2014–2020 METŲ EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS 9 PRIORITETO „VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ POTENCIALO DIDINIMAS“ 09.2.2-ESFA-V-707 PRIEMONĖS „ASMENŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, GALIMYBIŲ MOKYTIS GERINIMAS“ PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠO NR. 2 PATVIRTINIMO

2016 m. gruodžio 1d. Nr. V-1072
Vilnius

Vadovaudamasi 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“, 65 punktu,

t v i r t i n u 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.2.2-ESFA-V-707 priemonės „Asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybių mokytis gerinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašą Nr. 2 (pridedama).

Laikinais einanti švietimo ir mokslo ministro pareigas

Audronė Pitrienienė

SUDERINTA

Viešosios įstaigos Europos socialinio
fondo agentūros
2016 m. rugpjūčio 30 d. raštu
Nr. SB-2016-00528

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro
2016 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. V-1072

**2014–2020 METŲ EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ
PROGRAMOS 9 PRIORITETO „VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR ŽMOGIŠKŲJŲ
IŠTEKLIŲ POTENCIALO DIDINIMAS“ 09.2.2-ESFA-V-707 PRIEMONĖS
„ASMENŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, GALIMYBIŲ
MOKYTIS GERINIMAS“ PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠAS NR. 2**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.2.2-ESFA-V-707 priemonės „Asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybių mokytis gerinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 2 (toliau – Aprašas) nustato reikalavimus, kuriais turi vadovautis pareiškėjai, rengdami ir teikdami paraiškas finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamus projektus (toliau – paraiška) pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos 2014 m. rugsėjo 8 d. Europos Komisijos įgyvendinimo sprendimu, kuriuo patvirtinami tam tikri „2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos“ elementai, kad, siekiant investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo, iš Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo ir specialaus asignavimo Jaunimo užimtumo iniciatyvai būtų teikiama parama Lietuvai (apie nurodytą sprendimą Europos Komisija pranešė dokumentu Nr. C(2014)6397 (toliau – Veiksmų programa), 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.2.2-ESFA-V-707 priemonės „Asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybių mokytis gerinimas“ (toliau – Priemonė) finansuojamas veiklas, iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų (toliau – projektai) vykdytojai, įgyvendindami pagal Aprašą finansuojamus projektus, taip pat institucijos, atliekančios paraiškų vertinimą, atranką ir projektų įgyvendinimo priežiūrą.

2. Aprašas yra parengtas atsižvelgiant į:

2.1. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. V-380 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir Nacionalinio stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – Priemonių įgyvendinimo planas);

2.2. Nacionalinį stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. V-380 (toliau – Nacionalinis stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašas);

2.3. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Projektų taisyklės);

2.4. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1K-499 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – Veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašas);

2.5. Rekomendacijas dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, patvirtintas Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos skatinimo veiksmų programos ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d. protokolu Nr. 34 ir paskelbtas ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt (toliau – Rekomendacijos dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams);

2.6. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą;

2.7. Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymą;

2.8. Valstybės projektų atrankos tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. V-1219 „Dėl Valstybės projektų atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Valstybės projektų atrankos tvarkos aprašas);

2.9. Bendrojo ugdymo mokyklų, vykdančių pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, stiprinimo ir inkliuzinio ugdymo plėtros 2014–2016 metų veiksmų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugsėjo 5 d. įsakymu Nr. V-808 „Dėl Bendrojo ugdymo mokyklų, vykdančių pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, stiprinimo ir inkliuzinio ugdymo plėtros 2014–2016 metų veiksmų plano patvirtinimo“ (toliau – Bendrojo ugdymo mokyklų, vykdančių pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, stiprinimo ir inkliuzinio ugdymo plėtros 2014–2016 metų veiksmų planas);

2.10. Gabių ir talentingų vaikų paieškos, atpažinimo sistemos sukūrimo ir mokyklų šiems vaikams prieinamumo didinimo 2014–2016 metų veiksmų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. V-38 „Dėl Gabių ir talentingų vaikų paieškos, atpažinimo sistemos sukūrimo ir mokyklų šiems vaikams prieinamumo didinimo 2014–2016 metų veiksmų plano patvirtinimo“ (toliau – Gabių ir talentingų vaikų paieškos, atpažinimo sistemos sukūrimo ir mokyklų šiems vaikams prieinamumo didinimo 2014–2016 metų veiksmų planas);

2.11. Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodiką, patvirtintą 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos valdymo komiteto 2014 m. spalio 13 d. posėdžio protokolu Nr. 35 (toliau – Kokybės metodika);

2.12. Vaikų įtraukties mokytis ir įvairiapusio ugdymo 2017–2022 metų veiksmų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. V-527 „Dėl Vaikų įtraukties mokytis ir įvairiapusio ugdymo 2017–2022 metų veiksmų plano patvirtinimo“ (toliau – Vaikų įtraukties mokytis ir įvairiapusio ugdymo veiksmų planas).

Papildyta papunkčiu:

Nr. [V-811](#), 2017-10-23, paskelbta TAR 2017-10-23, i. k. 2017-16676

3. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Aprašo 2 punkte nurodytuose teisės aktuose, Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“.

4. Priemonės įgyvendinimą administruoja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (toliau – Ministerija) ir viešoji įstaiga Europos socialinio fondo agentūra (toliau – Įgyvendinančioji institucija).

5. Pagal Priemonę teikiamo finansavimo forma – negražinamoji subsidija.

6. Projektų atranka pagal Priemonę bus atliekama valstybės projektų planavimo būdu.

7. Pagal Aprašą numatoma skirti iki 9 501 537,01 (devynių milijonų penkių šimtų vieno tūkstančio penkių šimtų trisdešimt septynių eurų, 1 ct) Europos Sąjungos (toliau – ES) struktūrinių fondų Europos socialinio fondo (toliau – ESF) lėšų. Priimdama sprendimą dėl projektų finansavimo Ministerija turi teisę šiame punkte nurodytas sumas padidinti, neviršydamą Priemonių įgyvendinimo plane nurodytos Priemonei skirtos lėšų sumos ir nepažeisdama teisėtų pareiškėjų lūkesčių.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-838](#), 2017-10-31, paskelbta TAR 2017-11-02, i. k. 2017-17332

Nr. [V-567](#), 2018-06-12, paskelbta TAR 2018-06-12, i. k. 2018-09781

Nr. [V-963](#), 2018-12-04, paskelbta TAR 2018-12-05, i. k. 2018-19780

Nr. [V-700](#), 2020-05-11, paskelbta TAR 2020-05-11, i. k. 2020-10057

8. Priemonės tikslas – sumažinti anksti iš švietimo sistemos pasitraukusių ir bendrojo ugdymo programos nebaigusių asmenų skaičių.

9. Pagal Aprašą remiamos veiklos:

9.1. gabių ir talentingų mokslui vaikų paieškos, atpažinimo ir ugdymo sistemos tobulinimas:

9.1.1. mokytojui ir mokiniui lengvai pasiekiamos informavimo sistemos (portalo www.jaunasis-tyrejas.lt) plėtra, mokslinės metodinės medžiagos publikavimas portale, mokslininkų konsultacijos, nacionalinio neformaliojo mokinių judėjimo plėtojimas (jaunųjų tyrėjų klubo veikla, organizuojami mokinių mokslinių darbų konkursai), mokinių įsitraukimo į mokslinę tiriamąją veiklą skatinimas (specializuoti renginiai), mokslo žinių ir technologijų populiarinimas mokyklose, mokinių darbas mokslinėse laboratorijose;

9.1.2. mokinių akademinių gebėjimų atpažinimo ir jų ugdymo kokybės plėtra (specialistų ir mokytojų kvalifikacijos tobulinimas; gerosios patirties sklaida ir konsultacinė veikla; tyrimai aukštesniųjų gebėjimų turinčių vaikų atpažinimo ar jų ugdymo srityje; nuotolinis, papildomas bei neformalus aukštesniųjų gebėjimų turinčių mokinių ugdymas);

9.2. mokytojų, kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų, savivaldybių švietimo pagalbos įstaigų ir savivaldybių administracijų švietimo padalinių specialistų kvalifikacijos tobulinimas (mokymų, supervizijų, metodinės bazės, skirtos darbui su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, plėtra; tikslinių programų diegimas; vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros sistemos įgyvendinimo veiksmingumo didinimas, švietimo pagalbos specialistų, mokytojų, mokyklų vadovų, savivaldybių administracijų švietimo padalinių specialistų kvalifikacijos tobulinimas bei metodinės medžiagos parengimas; metodikos, skirtos darbui su įvairiapusių raidos sutrikimų turinčiais vaikais, įsigijimas / adaptavimas);

9.3. priemonių, skirtų mažinti ankstyvąjį mokinių pasitraukimą iš švietimo sistemos ir didinti anksti ją palikusiųjų įtrauktį, įgyvendinimas (įtraukiojo ugdymo plėtros galimybių ikimokykliniame, priešmokykliniame ir bendrajame ugdyme studija, specialiųjų mokymo ir metodinių priemonių mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių dėl negalių, sutrikimų, mokymosi sunkumų, rengimas ir leidyba; lietuvių gestų kalbos norminimas; vaikų pedagoginio ir psichologinio vertinimo įrankių ir metodikų pirkimas, adaptavimas; švietimo pagalbos teikimas; mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, administracijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas).

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-209](#), 2020-02-14, paskelbta TAR 2020-02-14, i. k. 2020-03409

10. Pagal Aprašo 9.1 papunktyje nurodytą veiklą nefinansuojamas gabių vaikų paieškos ir atpažinimo metodikų adaptavimas, kuris buvo finansuotas 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ VP1-2.3-SMM-06-K priemonės „Gabių vaikų ugdymo poreikių tenkinimas švietimo sistemoje“ lėšomis.

11. Pagal Apraše nurodytas remiamas veiklas valstybės projektų sąrašą numatoma sudaryti 2016 m. IV ketvirtį.

II SKYRIUS REIKALAVIMAI PAREIŠKĖJAMS IR PARTNERIAMS

12. Pagal Aprašo 9.1, 9.2, 9.3 papunkčiuose nurodytas veiklas galimas pareiškėjas yra Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-963](#), 2018-12-04, paskelbta TAR 2018-12-05, i. k. 2018-19780

13. Pagal Aprašo 9.1, 9.2, 9.3 papunkčiuose numatomas veiklas galimi partneriai yra viešieji juridiniai asmenys, veikiantys švietimo srityje. Partnerio įtraukimo į projektą būtinumas turi būti pagrįstas paraiškoje.

III SKYRIUS PROJEKTAMS TAIKOMI REIKALAVIMAI

14. Projektai turi atitikti Projektų taisyklių 10 skirsnyje nustatytus bendruosius reikalavimus.

15. Projektai turi atitikti šiuos specialiuosius projektų atrankos kriterijus, patvirtintus 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos Stebėsenos komiteto 2015 m. balandžio 23 d. posėdžio nutarimu Nr. 44P-3.1(5), arba specialiuosius projektų atrankos kriterijus, patvirtintus 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos Stebėsenos komiteto 2017 m. rugsėjo 29 d. posėdžio nutarimu Nr. 44P-6.1(28):

15.1. projektas, kurio metu numatoma vykdyti Aprašo 9.1.1 ir 9.1.2 papunkčiuose numatytas poveikles turi atitikti Gabių ir talentingų vaikų paieškos, atpažinimo sistemos sukūrimo ir mokyklų šiems vaikams prieinamumo didinimo 2014–2016 metų veiksmų plano arba Vaikų įtraukties mokytis ir įvairiapusio ugdymo veiksmų plano nuostatas. Laikoma, kad projektas atitinka šį kriterijų, jei projekto veiklos ir pareiškėjas atitinka Gabių ir talentingų vaikų paieškos, atpažinimo sistemos sukūrimo ir mokyklų šiems vaikams prieinamumo didinimo 2014–2016 metų veiksmų plano 1 priedo bent vieną iš 2.3.1, 2.4.1, 2.5.1, 3.1.1, 3.1.2, 3.4.2 papunkčiuose nurodytų veiklų ir prie veiklų nurodytą pareiškėją arba Vaikų įtraukties mokytis ir įvairiapusio ugdymo veiksmų plano 1.2.6.1 papunktyje nurodytą priemonę ir galimą vykdytoją;

15.2. projektas, kurio metu numatoma vykdyti Aprašo 9.2 ir 9.3 papunkčiuose numatytas veiklas turi atitikti Bendrojo ugdymo mokyklų, vykdančių pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, stiprinimo ir inkliuzinio ugdymo plėtros 2014–2016 metų veiksmų plano arba Vaikų įtraukties mokytis ir įvairiapusio ugdymo veiksmų plano nuostatas. Laikoma, kad projektas atitinka šį kriterijų, jei projekto veiklos ir pareiškėjas atitinka Bendrojo ugdymo mokyklų, vykdančių pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, stiprinimo ir inkliuzinio ugdymo plėtros 2014–2016 metų veiksmų plano 3 priedo bent vieną iš 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4, 1.3.5, 1.3.6, 2.1.1, 2.1.2 papunkčiuose nurodytų veiklų ir prie veiklų nurodytą

pareiškėją arba Vaikų įtraukties mokytis ir įvairiapusio ugdymo veiksmų plano 1.3.1.1 ir 1.3.1.2 papunkčiuose nurodytas priemonės ir galimus vykdytojus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-811](#), 2017-10-23, paskelbta TAR 2017-10-23, i. k. 2017-16676

16. Teikiamo pagal Aprašą projekto įgyvendinimo trukmė turi būti ne ilgesnė kaip 42 mėnesiai nuo projekto sutarties pasirašymo dienos, tačiau įgyvendinant projektą atskirais atvejais dėl objektyvių priežasčių, kurių projekto vykdytojas negalėjo numatyti teikdamas paraišką, projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpis gali būti pratęstas Projektų taisyklių nustatyta tvarka ir nepažeidžiant Projektų taisyklių 213.1 ir 213.5 papunkčiuose nustatytų terminų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-209](#), 2020-02-14, paskelbta TAR 2020-02-14, i. k. 2020-03409

17. Projekto veiklos turi būti vykdomos Lietuvos Respublikoje arba ne Lietuvos Respublikoje, jei jas vykdant sukurti produktai, rezultatai ir nauda (ar jų dalis, proporcinga Lietuvos Respublikos finansiniam įnašui) atitenka Lietuvos Respublikai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-978](#), 2019-09-04, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14129

18. Tinkamos projektų tikslinės grupės:

18.1. pagal Aprašo 9.1.1 papunktyje numatytą poveiklę tinkamos projektų tikslinės grupės – mokiniai, švietimo įstaigų darbuotojai;

18.2. pagal Aprašo 9.1.2 papunktyje numatytą poveiklę tinkamos projektų tikslinės grupės – mokiniai, švietimo įstaigų darbuotojai, tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriai, vaiko gerovės komisijų nariai;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [V-963](#), 2018-12-04, paskelbta TAR 2018-12-05, i. k. 2018-19780

18.3. pagal Aprašo 9.2 papunktyje numatytą veiklą tinkamos projektų tikslinės grupės – savivaldybių administracijų švietimo padalinių specialistai, švietimo įstaigų darbuotojai, tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriai, vaiko gerovės komisijų nariai;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [V-546](#), 2019-05-09, paskelbta TAR 2019-05-09, i. k. 2019-07463

18.4. pagal Aprašo 9.3 papunktyje numatytą veiklą tinkamos projektų tikslinės grupės – švietimo įstaigų darbuotojai, švietimo įstaigų bendruomenės nariai (mokiniai, jų šeimos nariai (tėvai, seneliai ir kiti).

19. Projektais turi būti siekiama toliau išvardytų Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių:

19.1. projektu, planuojamu pagal Aprašo 9.1.1 papunktyje numatomą finansuoti poveiklę produkto rodiklio „Mokiniai, įtraukti į žinias apie mokslą ir technologijas gilinančią veiklą“ (rodiklio kodas P.N.701). Minimali rodiklio reikšmė – 600 mokinių;

19.2. projektu, planuojamu pagal Aprašo 9.1.2 papunktyje numatomą finansuoti poveiklę produkto rodiklio „Švietimo įstaigų darbuotojai, kurie dalyvavo ESF veiklose, skirtose mokytis pagal neformaliojo švietimo programas“ (rodiklio kodas P.S.382). Minimali rodiklio reikšmė – 110 švietimo įstaigų darbuotojų;

19.3. projektu, planuojamu pagal Aprašo 9.2 papunktyje numatomą finansuoti veiklą:

19.3.1. produkto rodiklio „Švietimo įstaigų darbuotojai, kurie dalyvavo ESF veiklose, skirtose mokytis pagal neformaliojo švietimo programas“ (rodiklio kodas P.S.382). Minimali rodiklio reikšmė – 85 švietimo įstaigų darbuotojų;

19.3.2. stebėsenos rodiklio „Mokyklų, kuriose pagal veiksmų programą ESF lėšomis teikiama švietimo pagalba, skaičius“ (rodiklio kodas P.N.714). Minimali rodiklio reikšmė – 34 mokyklos.

19.4. projektu, planuojamu pagal Aprašo 9.3 papunktyje numatomą finansuoti veiklą:

19.4.1. produkto rodiklio „Švietimo įstaigų darbuotojai, kurie dalyvavo ESF veiklose, skirtose mokytis pagal neformaliojo švietimo programas“ (rodiklio kodas P.S.382). Minimali rodiklio reikšmė – 500 švietimo įstaigų darbuotojų;

19.4.2. produkto rodiklio „Mokyklos, kurios pagal veiksmų programą ESF lėšomis įgyvendino ankstyvojo pasitraukimo iš mokyklos prevencijos bei kompensacijos priemones“ (rodiklio kodas P.N.702). Minimali rodiklio reikšmė – 84 mokyklos;

19.4.3. rezultato rodiklio „Mokyklos nelankančių mokinių dalies sumažėjimas mokyklose, kurios pagal veiksmų programą ESF lėšomis įgyvendino ankstyvojo pasitraukimo iš mokyklos prevencijos bei kompensacijos priemones“ (rodiklio kodas R.S.384). Minimali rodiklio reikšmė – 2 procentai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-963](#), 2018-12-04, paskelbta TAR 2018-12-05, i. k. 2018-19780

Nr. [V-209](#), 2020-02-14, paskelbta TAR 2020-02-14, i. k. 2020-03409

20. Aprašo 19.2, 19.3 ir 19.4.2, 19.4.3 papunkčiuose nurodytų Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių skaičiavimui taikomas Veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašas. Aprašo 19.1 ir 19.4.1 papunkčiuose nurodytų Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių skaičiavimui taikomas Nacionalinis stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašas. Visų Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašai skelbiami Europos Sąjungos struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt.

21. Reikalavimai projekto parengtumui nėra taikomi.

22. Negali būti numatyti projekto apribojimai, kurie turėtų neigiamą poveikį moterų ir vyrų lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principų įgyvendinimui.

23. Pagal 9.1, 9.2 ir 9.3 papunkčiuose nustatytas veiklas įgyvendinami projektai turi aktyviai prisidėti prie horizontaliųjų principų įgyvendinimo: organizuojami renginiai, mokymai, parengtos ugdymo priemonės turi skatinti vyrų ir moterų lygių galimybių ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principų įgyvendinimą (pvz.: numatytos priemonės, skatinančios mergaites labiau domėtis tiksliaisiais, technologiniais, berniukus – socialiniais mokslais; į mokytojų ir kitų specialistų kvalifikacijos tobulinimo mokymus įtrauktos lyčių lygybės ir nediskriminavimo temos; rengiant ugdymo priemones konsultuojamasi su Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos atsakingais specialistais, siekiant užtikrinti, kad parengtose priemonėse nebūtų moterų ir vyrų diskriminavimo propagavimo, taip pat tiesioginės ir netiesioginės diskriminacijos apraiškų; numatyta Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos išvada; konsultuojamasi su atitinkamų sričių specialistais rengiant ugdymo priemones, skirtas vaikams su specialiaisiais poreikiais; numatytos atitinkamų sričių ekspertų išvados).

24. Neturi būti numatyti projekto veiksmai, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui.

25. Pagal Aprašą valstybės pagalba, kaip ji apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (OL 2010 C 83, p. 47) 107 straipsnyje, ir *de minimis* pagalba, kuri atitinka 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1) nuostatas, neteikiama.

IV SKYRIUS TINKAMŲ FINANSUOTI PROJEKTO IŠLAIDŲ IR FINANSAVIMO REIKALAVIMAI

26. Projekto išlaidos turi atitikti Projektų taisyklių VI skyriuje ir Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, išdėstytus projekto išlaidoms taikomus reikalavimus.

27. Didžiausia projektui galima skirti finansavimo lėšų suma pagal Aprašo 9.1 papunktyje numatytą veiklą yra 3 540 277,01 Eur (trys milijonai penki šimtai keturiasdešimt tūkstančių du šimtai septyniasdešimt septyni eurai vienas centas), pagal Aprašo 9.2 papunktyje numatytą veiklą – 3 039 246,86 Eur (trys milijonai trisdešimt devyni tūkstančiai du šimtai keturiasdešimt šeši eurai aštuoniasdešimt šeši centai), pagal Aprašo 9.3 papunktyje numatytą veiklą – 2 922 013,14 Eur (du milijonai devyni šimtai dvidešimt du tūkstančiai trylika eurų keturiolika centų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-811](#), 2017-10-23, paskelbta TAR 2017-10-23, i. k. 2017-16676

Nr. [V-838](#), 2017-10-31, paskelbta TAR 2017-11-02, i. k. 2017-17332

Nr. [V-567](#), 2018-06-12, paskelbta TAR 2018-06-12, i. k. 2018-09781

Nr. [V-963](#), 2018-12-04, paskelbta TAR 2018-12-05, i. k. 2018-19780

Nr. [V-978](#), 2019-09-04, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14129

27¹. Jeigu projektų veiklos vykdomos ne ES valstybėse narėse, tokių veiklų išlaidos neturi viršyti nustatytų sumų: pagal Aprašo 9.1 papunktyje numatytą veiklą iki 85 600,00 Eur (aštuoniasdešimt penkių tūkstančių šešių šimtų eurų), pagal Aprašo 9.2 papunktyje numatytą veiklą iki 51 420,00 Eur (penkiasdešimt vieno tūkstančio keturių šimtų dvidešimt eurų).

Papildyta punktu:

Nr. [V-978](#), 2019-09-04, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14129

28. Didžiausia galima projekto finansuojamoji dalis pagal Aprašo 9.1. papunktyje numatytą veiklą sudaro 97 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, pagal Aprašo 9.2 papunktyje numatytą veiklą sudaro 97 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, pagal Aprašo 9.3 papunktyje numatytą veiklą sudaro 100 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Projektuose pagal Aprašo 9.1 papunktyje numatytą veiklą ir 9.2 papunktyje numatytą veiklą pareiškėjas ir (arba) partneris privalo prisidėti prie projekto finansavimo ne mažiau nei 3 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-963](#), 2018-12-04, paskelbta TAR 2018-12-05, i. k. 2018-19780

29. Pareiškėjas ir (arba) partneris savo iniciatyva ir savo ir (arba) kitų šaltinių lėšomis gali prisidėti prie projekto įgyvendinimo didesne, nei reikalaujama, lėšų suma.

30. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų dalis, kurios nepadengia projektui skiriamo finansavimo lėšos, turi būti finansuojama iš projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) lėšų.

31. Pagal šį Aprašą tinkamų arba netinkamų finansuoti išlaidų kategorijos yra šios:

Išlaidų kategorijos Nr.	Išlaidų kategorijos pavadinimas	Reikalavimai ir paaiškinimai
1.	Žemė	Netinkama finansuoti.
2.	Nekilnojamasis	Netinkama finansuoti.

	turtas	
3.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	Netinkama finansuoti.
4.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	Tinkama finansuoti.
5.	Projekto vykdymas	Tinkama finansuoti. Patirtos vykdančiojo personalo darbo užmokesčio už kasmetines atostogas ir (ar) kompensacijos už nepanaudotas kasmetines atostogas išmokos bei papildomų poilsio dienų išmokos apmokamos taikant Kasmetinių atostogų ir papildomų poilsio dienų išmokų fiksuotųjų normų nustatymo tyrimo ataskaitą, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje adresu http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai. Projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčio, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai dalyvavo projekto veiklose, ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos, išskyrus tų projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčio išlaidas, kurie gauna darbo užmokestį ar jo dalį iš ES struktūrinės, kitos ES finansinės paramos ar tarptautinės finansinės paramos; šios išlaidos yra tinkamos tik kaip projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavas įnašas. Projekto veiklose dalyvaujančių viešojo valdymo institucijų darbuotojų darbo užmokesčio ir su juo susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos apskaičiuojamos taikant Viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo ataskaitą, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje adresu http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai. Privačių juridinių asmenų projektų dalyvių darbo užmokesčio išlaidos apmokamos taikant Privačių juridinių asmenų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo ataskaitą, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje adresu http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai. Projekto veikloms vykdyti (vykdančiojo personalo komandiruotės, dalyvių kelionės ir komandiruotės)

reikalingos transporto Lietuvoje (toliau – transporto) išlaidos apmokamos taikant Kuro ir viešojo transporto išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo ataskaitą, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje adresu <http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai>.

Projekto veikloms vykdyti reikalingos užsienio komandiruočių išlaidos apmokamos taikant Mokslinių išvykų išlaidų fiksuotųjų įkainių apskaičiavimo tyrimo ataskaitą, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje adresu

<http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai>.

Projekto veiklas vykdančių Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos apmokamos taikant Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo ataskaitą, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje adresu

<http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai>.

Projekto veikloms vykdyti reikalingos renginio organizavimo išlaidos apmokamos taikant Renginio organizavimo fiksuotojo įkainio nustatymo tyrimo ataskaitą, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje adresu

<http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai>.

Projekto veikloms vykdyti reikalingos apgyvendinimo Lietuvoje išlaidos apmokamos taikant Apgyvendinimo Lietuvoje išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo ataskaitą, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje adresu

<http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai>.

Projekto veikloms, nurodytoms Aprašo 9.2 p. vykdyti reikalingos bendrųjų įgūdžių mokymo išlaidos apmokamos taikant Bendrųjų įgūdžių mokymo fiksuotojo įkainio nustatymo tyrimo ataskaitą, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje adresu

<http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai>.

		Tais atvejais, kai darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos apmokamos taikant Aprašo 31 punkte nurodytus fiksuotuosius įkainius, tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos ir kitos, su šių darbuotojų darbo užmokesčiu susijusios ir realiai patirtos išlaidos (draudėjo valstybinio socialinio draudimo įmokos už darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis ne visą darbo laiką ir nepatenkančius į teisės aktuose numatytas išimtis, išėtinės išmokos), kurių neapima Aprašo 31 punkte nurodytieji fiksuotieji įkainiai. Šios išlaidos apmokamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais.
6.	Informavimas apie projektą	Tinkamos finansuoti tik privalomos informavimo apie projektą priemonės pagal Projektų taisyklių 37 skirsnį. Privalomoje informavimo priemonėje gali būti nurodoma, kad prisidedama prie horizontaliųjų principų taikymo projekte.
7.	Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal fiksuotąją projekto išlaidų normą	Tinkama finansuoti. Netiesioginėms projekto išlaidoms apmokėti taikoma fiksuotoji projekto išlaidų norma, apskaičiuojama pagal Projektų taisyklių 10 priedą.

Pastaba. Paraiškos formos projekto biudžeto lentelė pildoma vadovaujantis instrukcija Projekto biudžeto formos pildymas, pateikta Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-567](#), 2018-06-12, paskelbta TAR 2018-06-12, i. k. 2018-09781

Nr. [V-963](#), 2018-12-04, paskelbta TAR 2018-12-05, i. k. 2018-19780

Nr. [V-209](#), 2020-02-14, paskelbta TAR 2020-02-14, i. k. 2020-03409

32. Pajamoms, gautoms iš projekto veiklų projekto įgyvendinimo metu, taikomi reikalavimai nustatyti Projektų taisyklių 36 skirsnyje.

33. Veiklos gali būti pradėtos įgyvendinti ir išlaidos gali būti patirtos ir apmokėtos iki sutarties pasirašymo, bet ne anksčiau kaip 2014 m. sausio 1 d., su sąlyga, kad visos projekto veiklos nėra baigtos pareiškėjui pateikiant paraišką.

34. Išlaidos apmokamos taikant fiksuotuosius įkainius, turi atitikti šias nuostatas:

34.1. pagal fiksuotuosius įkainius apmokamos išlaidos turi atitikti Projektų taisyklių 35 skirsnį;

34.2. pareiškėjas turi teisę paraiškoje numatyti mažesnius fiksuotųjų įkainių nei jam taikomi Apraše nustatyti dydžiai;

34.3. projektų, kuriems išlaidas numatyta apmokėti taikant fiksuotuosius įkainius, išlaidos apmokamos atsižvelgiant į projekto sutartyje nustatytus fiksuotuosius įkainius ir projekto vykdytojo pateiktus dokumentus, kuriais įrodomas pasiektas projekto kiekybinis rezultatas. Dokumentai, reikalingi pateikti dėl fiksuotųjų įkainių kiekybinių rezultatų pasiekimo, bus iš anksto nurodyti projekto sutartyje;

34.4. jei supaprastintai apmokamų išlaidų dydis ar jo taikymo sąlygos buvo netinkamai nustatytos (tais atvejais, kai dydis turėjo būti mažesnis arba kitaip taikomas), patikslintas dydis ar jo taikymo sąlygos turi būti taikomos jau įgyvendinamų projektų veiksmų, vykdomų nuo dydžio ar jo taikymo sąlygų patikslinimo įsigaliojimo dienos, išlaidoms apmokėti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-567](#), 2018-06-12, paskelbta TAR 2018-06-12, i. k. 2018-09781

35. Projektinio pasiūlymo ir paraiškos parengimo išlaidos yra netinkamos finansuoti, išskyrus su projektiniu pasiūlymu teikiamo investicijų projekto (jei jį privaloma teikti pagal Aprašo 37 punktą) rengimo išlaidas, jeigu šios išlaidos yra patirtos ne anksčiau kaip 2014 m. sausio 1 d., kurias pareiškėjas gali įtraukti į projekto biudžetą, rengdamas paraišką.

V SKYRIUS

PARAIŠKŲ RENGIMAS, PAREIŠKĖJŲ INFORMAVIMAS, KONSULTAVIMAS, PARAIŠKŲ TEIKIMAS IR VERTINIMAS

36. Galimi pareiškėjai turi pateikti Ministerijai projektinį pasiūlymą pagal formą, nustatytą Valstybės projektų atrankos tvarkos apraše. Projektinis pasiūlymas turi būti pateiktas iki Ministerijos kvietime teikti projektinį pasiūlymą nustatytos datos.

37. Kartu su projektiniu pasiūlymu galimi pareiškėjai turi pateikti investicijų projektą, parengtą pagal Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodiką, (toliau – Investicijų projektų rengimo metodika), kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt, jei projektu siekiama investuoti į turtą arba infrastruktūrą, reikalingą viešosioms paslaugoms, kaip jos apibrėžtos Viešojo administravimo įstatyme, teikti, ir projektui įgyvendinti suplanuotų investicijų į nurodytus investavimo objektus išlaidų suma, išskyrus (atėmus) joms tenkantį pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestį (toliau – PVM) ir išlaidas, kurios apmokamos supaprastintai pagal iš anksto nustatytus dydžius (fiksiuotuosius įkainius, fiksuotąsias sumas arba fiksuotąsias normas), viršija 300 000,00 Eur (tris šimtus tūkstančių eurų 00 ct), kartu pateikiamas į elektroninę laikmeną įrašytas investicijų projektas, taip pat jo priedai – sąnaudų naudos analizės (toliau – SNA) ir (arba) sąnaudų efektyvumo analizės (toliau – SEA) rezultatų lentelės MS Excel formatu, parengtą pagal formą, nustatytą Kokybės metodikos 5 priede. Kokybės metodika skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt;

38. Jeigu projektas atitinka Aprašo 37 punkte įvardintą sąlygą, atliekant alternatyvų analizę pagal Kokybės metodiką, minimaliai turi būti išnagrinėtos ir palygintos šios projekto įgyvendinimo alternatyvos:

- 38.1. naujų įrenginių įsigijimas arba esamų įrenginių pakeitimas;
- 38.2. įrenginių nuoma;
- 38.3. kooperacija;
- 38.4. technologijos A įrenginių įsigijimas;
- 38.5. technologijos B įrenginių įsigijimas.

39. Ministerija, įvertinusi projektinius pasiūlymus, priims sprendimą dėl valstybės projektų sąrašo sudarymo. Į valstybės projektų sąrašą gali būti įtraukti tik Projektų taisyklių 37 punkte nustatytus reikalavimus atitinkantys projektai. Pareiškėjai, kurių projektai įtraukti į valstybės projektų sąrašą, įgis teisę teikti paraišką finansuoti projektą.

40. Siekdamas gauti finansavimą pareiškėjas turi užpildyti paraišką, kurios iš dalies užpildyta forma PDF formatu skelbiama ES struktūrinių fondų svetainės www.esinvesticijos.lt skiltyje „Finansavimas / Planuojami valstybės (regionų) projektai“ prie konkretaus planuojamo projekto „Susijusių dokumentų“.

41. Pareiškėjas pildo paraišką ir kartu su Aprašo 44 punkte nurodytais priedais iki pasiūlyme teikti paraiškas nustatyto termino paskutinės dienos teikia ją per Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų mainų svetainę (toliau – DMS), o jei nėra įdiegtos DMS funkcinės galimybės – Įgyvendinančiajai institucijai

raštu (kartu pateikdamas į elektroninę laikmeną įrašytą paraišką ir priedus) Projektų taisyklių 12 skirsnyje nustatyta tvarka.

42. Jeigu vadovaujantis Aprašo 41 punktu paraiška teikiama raštu, ji gali būti teikiama vienu iš šių būdų:

42.1. Įgyvendinančiajai institucijai teikiamas pasirašytas popierinis paraiškos ir jos priedų dokumentas (kartu pateikiant į elektroninę laikmeną įrašytą paraišką ir priedus). Paraiškos originalo ir elektroninės versijos turinys turi būti identiškas. Nustačius, kad paraiškos elektroninės versijos turinys neatitinka originalo, vadovaujamasi paraiškos originale nurodyta informacija. Paraiška gali būti pateikta registruotu laišku, per pašto kurjerį arba įteikta asmeniškai kvietime nurodytu adresu;

42.2. Įgyvendinančiajai institucijai kvietime nurodytu elektroninio pašto adresu siunčiamas elektroninis dokumentas, pasirašytas saugiu elektroniniu parašu. Kai paraiška teikiama pastaruoju būdu, kartu teikiami dokumentai ir (ar) skaitmeninės pridėdamų dokumentų kopijos elektroniniu parašu gali būti netvirtinami.

43. Jei paraiškos gali būti teikiamos per DMS, pareiškėjas prie DMS jungiasi naudodamasis Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platforma ir užsiregistravęs tampa DMS naudotoju.

44. Kartu su paraiška pareiškėjas turi pateikti šiuos priedus:

44.1. partnerio (-ių) deklaraciją (-as), jei projektą numatyta įgyvendinti kartu su partneriais (Partnerio deklaracijos forma integruota į pildomą paraiškos formą);

44.2. Klausymą apie pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokesčio tinkamumą finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir (arba) Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų, jei pareiškėjas prašo pridėtinės vertės mokesčio išlaidas pripažinti tinkamomis finansuoti, t. y. įtraukia šias išlaidas į projekto biudžetą. Šio priedo forma skelbiama ES struktūrinių fondų svetainės www.esinvesticijos.lt skiltyje „Dokumentai“, ieškant dokumento tipo „paraiškų priedų formos“.

45. Jei priedai teikiami ne kartu su paraiška, jie turi būti pateikti iki paraiškai teikti nustatyto termino paskutinės dienos.

46. Paraiškų pateikimo paskutinė diena nustatoma valstybės projektų sąrašė, kuris skelbiamas ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt.

47. Pareiškėjai informuojami ir konsultuojami Projektų taisyklių 5 skirsnyje nustatyta tvarka. Informacija apie konkrečius Įgyvendinančiosios institucijos konsultuojančius asmenis ir jų kontaktus bus nurodyta Įgyvendinančiosios institucijos siunčiamame pasiūlyme teikti paraiškas pagal valstybės projektų sąrašą.

48. Įgyvendinančioji institucija atlieka projekto tinkamumo finansuoti vertinimą Projektų taisyklių 14 ir 15 skirsniuose nustatyta tvarka pagal Aprašo priede „Projekto tinkamumo finansuoti vertinimo lentelė“ nustatytus reikalavimus.

49. Paraiškos vertinimo metu Įgyvendinančioji institucija gali paprašyti pareiškėjo pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus. Pareiškėjas privalo pateikti šią informaciją ir (arba) dokumentus per Įgyvendinančiosios institucijos nustatytą terminą.

50. Paraiškos vertinamos ne ilgiau kaip 60 dienų nuo valstybės projekto gavimo dienos.

51. Nepavykus paraiškų įvertinti per nustatytą terminą (kai paraiškų vertinimo metu reikia kreiptis į kitas institucijas, atliekama patikra projekto įgyvendinimo ir (ar) administravimo vietoje), vertinimo terminas gali būti pratęstas Įgyvendinančiosios institucijos sprendimu. Apie naują paraiškų vertinimo terminą Įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus per DMS arba raštu (jei atitinkamos DMS funkcinės galimybės nėra įdiegtos).

52. Paraiška atmetama dėl priežasčių, nustatytų Apraše ir Projektų taisyklių 14–16 skirsniuose, juose nustatyta tvarka. Apie paraiškos atmetimą pareiškėjas informuojamas per

DMS arba raštu (jei atitinkamos DMS funkcinės galimybės nėra įdiegtos) per 3 darbo dienas nuo sprendimo dėl paraiškos atmetimo priėmimo dienos.

53. Pareiškėjas sprendimą dėl paraiškos atmetimo gali apskųsti Projektų taisyklių 43 skirsnyje nustatyta tvarka ne vėliau kaip per 14 dienų nuo tos dienos, kurią pareiškėjas sužinojo ar turėjo sužinoti apie skundžiamus Įgyvendinančiosios institucijos veiksmus ar neveikimą.

54. Sprendimą dėl projekto finansavimo arba nefinansavimo priima Ministerija Projektų taisyklių 17 skirsnyje nustatyta tvarka.

55. Ministerijai priėmus sprendimą finansuoti projektą, Įgyvendinančioji institucija per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo gavimo dienos per DMS arba raštu (jei atitinkamos DMS funkcinės galimybės nėra įdiegtos) pateikia šį sprendimą pareiškėjams.

56. Pagal Aprašą finansuojamam projektui įgyvendinti bus sudaroma dvišalė sutartis tarp pareiškėjo ir Įgyvendinančiosios institucijos.

57. Ministerijai priėmus sprendimą dėl projekto finansavimo, Įgyvendinančioji institucija Projektų taisyklių 18 skirsnyje nustatyta tvarka pagal Projektų taisyklių 4 priede nustatytą formą parengia ir pateikia pareiškėjui projekto sutarties projektą ir nurodo pasiūlymo pasirašyti sutartį galiojimo terminą. Pareiškėjui per Įgyvendinančiosios institucijos nustatytą pasiūlymo galiojimo terminą nepasirašius sutarties, pasiūlymas pasirašyti sutartį netenka galios. Pareiškėjas turi teisę kreiptis į Įgyvendinančiąją instituciją su prašymu dėl objektyvių priežasčių, nepriklausančių nuo pareiškėjo, pakeisti sutarties pasirašymo terminą.

58. Projekto sutarties originalas gali būti rengiamas ir teikiamas vienu iš žemiau nurodytų būdų, priklausomai nuo to, kokią šio dokumento formą pasirenka projekto vykdytojas:

58.1. kaip pasirašytas popierinis dokumentas;

58.2. kaip elektroninis dokumentas, pasirašytas elektroniniu parašu.

VI SKYRIUS

PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO REIKALAVIMAI

59. Projektas įgyvendinamas pagal projekto sutartyje ir Projektų taisyklėse nustatytus reikalavimus. Projektui taip pat taikomi reikalavimai, nustatyti Apraše.

60. Jei projekto veikla nepradėta įgyvendinti per 6 mėnesius nuo projekto sutarties pasirašymo dienos, Įgyvendinančioji institucija, suderinusi su Ministerija, turi teisę vienašališkai nutraukti projekto sutartį.

61. Projekto sutartyje nustatomas privalomas finansinis projekto lėšų įsisavinimo spartos rodiklis t. y. nurodoma privaloma įsisavinti procentinė lėšų dalis nuo visų projektui įgyvendinti skirtų projekto finansavimo lėšų per 12 ir 24 mėnesius nuo projekto sutarties pasirašymo dienos.

62. Projektui gali būti skiriamas papildomas finansavimas ir (arba) leidžiama panaudoti sutaupytas lėšas Projektų taisyklių 20 skirsnyje nustatyta tvarka. Taip pat svarstant galimybę skirti projektui papildomą finansavimą ir (arba) leisti panaudoti sutaupytas lėšas įvertinama, kaip projekto vykdytojas vykdo projekto sutartyje nustatytus įsipareigojimus:

62.1. ar projekto įgyvendinimas vykdomas pagal projekto sutartyje nustatytą projekto veiklų įgyvendinimo grafiką;

62.2 ar pasiekta projekto sutartyje nustatyta finansinė projekto lėšų įsisavinimo spartos rodiklis;

62.3. ar pasiekti tarpiniai ir galutiniai stebėsenos rodikliai projekto sutartyje nustatytais terminais.

63. Projekto vykdytojas sudaro Projekto priežiūros komitetą, kuris stebi projekto pažangą ir teikia rekomendacijas dėl projekto įgyvendinimo. Projekto priežiūros komitetas

sudaromas iš Įgyvendinančiosios institucijos, Ministerijos ir projekto vykdytojo atstovų, į projekto priežiūros komiteto sudėtį gali būti kviečiami kitų institucijų, įstaigų ar organizacijų atstovai. Projekto priežiūros komitetas narių sudėtį tvirtina pirmo posėdžio metu. Projekto priežiūros komiteto veiklos principai nustatomi Projekto priežiūros komiteto darbo reglamente, kuris turi būti suderintas su Ministerija.

64. Projekto vykdytojas turi apdrausti projekto įgyvendinimui skirtą ilgalaikį materialųjį turtą, kuris įsigytas ar sukurtas iš projektui skirto finansavimo lėšų, maksimaliu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų. Turtas turi būti apdraustas Projekto įgyvendinimo laikotarpiui nuo tada, kai yra sukuriamas ar įsigyjamas. Draudiminio įvykio atveju Projekto vykdytojas turi atkurti prarastą turtą, taip pat turi užtikrinti, kad tokio įsipareigojimo laikytųsi ir partneris (-iai).

VII SKYRIUS

APRAŠO KEITIMO TVARKA

65. Aprašo keitimo tvarka nustatyta Projektų taisyklių 11 skirsnyje.

66. Jei Aprašas keičiamas jau atrinkus projektus, šie pakeitimai, nepažeidžiant lygiateisiškumo principo, taikomi ir įgyvendinamiems projektams Projektų taisyklių 91 punkte nustatytais atvejais.

2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“
09.2.2-ESFA-V-707 priemonės „Asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybių mokytis gerinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 priedas

PROJEKTO TINKAMUMO FINANSUOTI VERTINIMO LENTELĖ

Paraiškos kodas	
Pareiškėjo pavadinimas	
Projekto pavadinimas	
Projektą planuojama įgyvendinti: <i>(Pažymima projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu.)</i>	
☐ su partneriu (-iais) ☐ be partnerio (-ių)	
☐ PIRMINĖ ☐ PATIKSLINTA <i>(Žymima „Patikslinta“ tais atvejais, kai ši lentelė tikslinama po to, kai paraiška grąžinama pakartotiniam vertinimui.)</i>	

Bendrasis reikalavimas / specialusis projektų atrankos kriterijus (toliau – specialusis kriterijus), jo vertinimo aspektai ir paaiškinimai	Bendrojo reikalavimo / specialiojo kriterijaus detalizavimas (jei taikoma)	Bendrojo reikalavimo / specialiojo kriterijaus vertinimas	
		Taip / Ne / Netaikoma / Taip su išlyga	Komentarai
1. Planuojamu finansuoti projektu prisidedama prie bent vieno veiksmų programos prioriteto konkretaus uždavinio įgyvendinimo, rezultato pasiekimo ir įgyvendinama bent viena pagal projektų finansavimo sąlygų aprašą numatoma finansuoti veikla.			
1.1. Projekto tikslai ir uždaviniai atitinka bent vieną 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos (toliau – veiksmų programa) prioriteto konkretų uždavinį ir siekiamą rezultatą.	Projekto tikslai ir uždaviniai turi atitikti Veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 9.2.2 konkretų uždavinį		

	„Sumažinti anksti iš švietimo sistemos pasitraukusių ir bendrojo ugdymo programos nebaigusius asmenų skaičių“ ir siekiamą rezultatą. <i>(Atitiktį šiam reikalavimui vertina ministerija. Įgyvendinančioji institucija, pildydama tinkamumo finansuoti vertinimo lentelę, perkelia ministerijos atlikto projekto pasiūlymo dėl valstybės projekto įgyvendinimo vertinimo išvadą ir skiltyje „Komentarai“ nurodo šios išvados pavadinimą ir datą.)</i>		
1.2. Projekto tikslai, uždaviniai ir veiklos atitinka bent vieną iš projektų finansavimo sąlygų apraše nurodytų veiklų.	Projekto tikslai, uždaviniai ir veiklos turi atitikti bent vieną veiklą, nurodytą projektų finansavimo sąlygų aprašo 9 punkte. Informacijos šaltinis: paraiška.		
1.3. Projektas atitinka kitus su projekto veiklomis susijusius projektų finansavimo sąlygų apraše nustatytus reikalavimus.	Netaikoma.		
2. Projektas atitinka strateginio planavimo dokumentų nuostatas.			
2.1. Projektas atitinka strateginio planavimo dokumentų nuostatas.	Projektas turi atitikti projektų finansavimo sąlygų aprašo 15 punkto nuostatas. Informacijos šaltinis: projektinis pasiūlymas. <i>(Atitiktį šiam reikalavimui vertina ministerija. Įgyvendinančioji institucija, pildydama tinkamumo finansuoti vertinimo lentelę, perkelia ministerijos atlikto projekto pasiūlymo dėl valstybės projekto įgyvendinimo vertinimo išvadą ir skiltyje „Komentarai“ nurodo šios išvados pavadinimą ir datą.)</i>		
2.2. Projektu prisidedama prie bent vieno Europos	Netaikoma.		

Sąjungos Baltijos jūros regiono strategijos (toliau – ES BJRS) tikslo įgyvendinimo pagal bent vieną ES BJRS veiksmų plane numatytą prioritetinę sritį ar horizontalųjį veiksmą arba bus įgyvendinama dalis ES BJRS veiksmų plane numatytų prioritetinių projektų.			
3. Projektu siekiama aiškių ir realių kiekybinių uždavinių.			
3.1. Projektu prisidedama prie bent vieno projektų finansavimo sąlygų apraše nustatyto veiksmų programos ir (arba) ministerijos priemonių įgyvendinimo plane nurodyto nacionalinio produkto ir (arba) rezultato rodiklio pasiekimo.	Projektai, planuojami pagal šio Aprašo 9 punkte numatomas finansuoti veiklas, turi siekti stebėsenos rodiklių ir jų siektinų reikšmių, nurodytų projektų finansavimo sąlygų aprašo 19 punkte. Informacijos šaltinis: paraiška.		
3.2. Išlaikyta nuosekli vidinė projekto logika, t. y. projekto rezultatai yra projekto veiklų padarinys, projekto veiklos sudaro prielaidas įgyvendinti projekto uždavinius, o pastarieji – pasiekti nustatytą projekto tikslą.	Informacijos šaltinis: paraiška.		
3.3. Projekto uždaviniai yra specifiniai (parodo projekto esmę ir charakteristikas), išmatuojami (kiekybiškai išreikšti ir matuojami) ir įvykdomi, aiški veiklų pradžios ir pabaigos data.	Informacijos šaltinis: paraiška.		
4. Projektas atitinka horizontaliuosius (darnaus vystymosi bei moterų ir vyrų lygybės ir nediskriminavimo) principus, projekto įgyvendinimas yra suderinamas su ES konkurencijos politikos nuostatomis.			
4.1. Projekte nėra numatyti veiksmai, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui:	Informacijos šaltinis: paraiška.		
4.1.1. aplinkosaugos srityje (aplinkos kokybė ir gamtos ištekliai, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsauga, klimato kaita, aplinkos apsauga ir kt.). (Vertinant, ar įgyvendinant projektą bus	Netaikoma.		

<i>atsižvelgiama į aplinkos apsaugos reikalavimus, tikrinama:</i> - ar, vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu, būtinas poveikio aplinkai vertinimas; - jei būtinas poveikio aplinkai vertinimas, ar jis yra atliktas; - ar planuojama ūkinė veikla (arba planų ar programų įgyvendinimas) susijusi (-ęs) su įsteigtomis ar potencialiomis „Natura 2000“ teritorijomis ar artima tokių teritorijų aplinka; jei taip, ar atliktas „Natura 2000“ teritorijų reikšmingumo nustatymas, vadovaujantis Planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. D1-255 „Dėl planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nuostatomis. <i>Vertinant techninės paramos projektus ir iš Europos socialinio fondo (toliau – ESF) bendrai finansuojamus projektus, šis vertinimo aspektas netaikomas.)</i>			
4.1.2. socialinėje srityje (užimtumas, skurdas ir socialinė atskirtis, visuomenės sveikata, švietimas	Informacijos šaltinis: paraiška.		

ir mokslas, kultūros savitumo išsaugojimas, tausojantis vartojimas).			
4.1.3. ekonomikos srityje (darnus pagrindinių ūkio šakų ir regionų vystymas).	Informacijos šaltinis: paraiška.		
4.1.4. teritorijų vystymo srityje (aplinkosauginių, socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimas).	Informacijos šaltinis: paraiška.		
4.1.5. informacinės ir žinių visuomenės srityje.	Informacijos šaltinis: paraiška.		
4.2. Pasiūlyti konkretūs veiksmai (pademonstruoti proaktyvus požiūris), kurie rodo, kad projektas skatina darnaus vystymosi principo įgyvendinimą.	Netaikoma.		
4.3. Projekte nėra numatoma apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį moterų ir vyrų lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principų įgyvendinimui.	Informacijos šaltinis: paraiška.		
4.4. Pasiūlyti konkretūs veiksmai, kurie rodo, kad projektu prisidedama prie moterų ir vyrų lygybės principo įgyvendinimo ir (arba) skatinamas nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principo įgyvendinimas.	Projektai, planuojami pagal projektų finansavimo sąlygų aprašo 9 punkte numatomas finansuoti veiklas, turi pasiūlyti konkrečius veiksmus, kurie rodo, kad projektu prisidedama prie moterų ir vyrų lygybės principo įgyvendinimo ir (arba) skatinamas nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principo įgyvendinimo remiantis projektų finansavimo sąlygų aprašo 23 punktu. Informacijos šaltinis: paraiška.		

4.5. Projektas suderinamas su ES konkurencijos politikos nuostatomis:			
4.5.1. teikiamas finansavimas neviršija nustatytų <i>de minimis</i> pagalbos ribų ir atitinka reikalavimus, taikomus <i>de minimis</i> pagalbai (taikoma, jei projektui teikiama <i>de minimis</i> pagalba. Pildomas projektų atitikties <i>de minimis</i> pagalbos taisyklėms patikros lapas);	Netaikoma.		
4.5.2. projektas finansuojamas pagal suderintą valstybės pagalbos schemą ar Europos Komisijos sprendimą arba pagal bendrąjį bendrosios išimties reglamentą, laikantis ten nustatytų reikalavimų (taikoma, jei projektas finansuojamas pagal suderintą valstybės pagalbos schemą ar Europos Komisijos sprendimą arba pagal 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL 2014, L 187, p.1). Pildomas projektų atitikties valstybės pagalbos taisyklėms patikros lapas);	Netaikoma.		
4.5.3. projekto finansavimas nereiškia neteisėtos valstybės pagalbos ar <i>de minimis</i> pagalbos suteikimo (taikoma, jei projektų finansavimo sąlygų apraše nurodyta, kad pagal jį valstybės pagalba ir (ar) „ <i>de minimis</i> “ pagalba nėra teikiama. Pildomas patikros lapas dėl valstybės pagalbos ir „ <i>de minimis</i> “ pagalbos buvimo ar nebuvimo).	Netaikoma.		
5. Pareiškėjas ir partneris (-iai) organizaciniu požiūriu yra pajėgūs tinkamai ir laiku įgyvendinti teikiamą projektą ir atitinka jam (jiems) keliamus reikalavimus.			
5.1. Pareiškėjas (partneris) yra juridiniai asmenys.	Informacija tikrinama pagal Juridinių asmenų		

	registro duomenis. Informacijos šaltinis: paraiška ir kita viešai prieinama informacija.		
5.2. Pareiškėjas (partneris) atitinka tinkamų pareiškėjų sąrašą, nustatytą projektų finansavimo sąlygų apraše.	Tinkamų pareiškėjų (partnerių) sąrašas yra nurodytas projektų finansavimo sąlygų aprašo 12 punkte. Informacijos šaltinis: paraiška.		
5.3. Pareiškėjas (partneris) turi teisinį pagrindą užsiimti ta veikla (atlikti funkcijas), kuriai pradėti ir (arba) vykdyti, ir (arba) plėtoti skirtas projektas. <i>(Taikoma tais atvejais, kai nacionaliniuose teisės aktuose yra nustatyti reikalavimai turėti teisinį pagrindą vykdyti numatytą projekto veiklą.)</i>	Netaikoma.		
5.4. Pareiškėjui ir partneriui (-iams) nėra apribojimų gauti finansavimą: 5.4.1. pareiškėjui ir partneriui (-iams) nėra iškelta byla dėl bankroto arba restruktūrizavimo, nėra pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl ūkinės komercinės veiklos arba jis (jie) nėra likviduojamas (-i), nėra priimtas kreditorių susirinkimo nutarimas bankroto procedūras vykdyti ne teismo tvarka <i>(ši nuostata netaikoma biudžetinėms įstaigoms)</i> ; 5.4.2. paraiškos vertinimo metu pareiškėjas ir partneris (-iai) yra įvykdęs (-ę) su mokesčių ir socialinio draudimo įmokų mokėjimu susijusius įsipareigojimus pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus arba pagal kitos valstybės teisės aktus, jei pareiškėjas ir partneris (-iai) yra užsienyje registruotas juridinis asmuo (asmenys) <i>(ši nuostata netaikoma įstaigoms, kurių veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos</i>	Informacijos šaltinis: pareiškėjo (partnerio) deklaracija.		

<i>valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų, ir (arba) valstybės pinigų fondų, ir juridiniams asmenims, kuriems Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka yra atidėti mokesčių arba socialinio draudimo įmokų mokėjimo terminai);</i> 5.4.3. paraiškos vertinimo metu pareiškėjo ir partnerio (-ių) vadovas, ūkinės bendrijos tikrasis narys (-iai) ar mažosios bendrijos atstovas (-ai), turintis (-ys) teisę juridinio asmens vardu sudaryti sandorį, ar buhalteris (-iai), ar kitas (-i) asmuo (asmenys), turintis (-ys) teisę surašyti ir pasirašyti pareiškėjo apskaitos dokumentus, neturi neišnykusio arba nepanaikinto teistumo arba dėl pareiškėjo ir partnerio (-ių) per paskutinius 5 metus nebuvo priimtas ir įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis pagal veikas, nustatytas Finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. 590 „Dėl Finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių patvirtinimo“, 3 priedo „Apribojimų skirti Europos Sąjungos finansinę paramą, 2004–2009 metų Europos ekonominės erdvės ir (ar) Norvegijos finansinių mechanizmų, 2009–2014 metų Europos ekonominės erdvės ir (ar) Norvegijos finansinių mechanizmų, 2007–2012 metų Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos finansinę paramą aprašas“ 2 punkte <i>(jei pareiškėjo arba partnerio (-</i>			
---	--	--	--

<i>ių) veikla yra finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų, ir (arba) valstybės pinigų fondų, ši nuostata nėra taikoma);</i> 5.4.4. paraiškos vertinimo metu pareiškėjui ir partneriui (-iams), jei jis (jie) yra įmonė (-ės), perkėlusi (-ios) gamybinę veiklą valstybėje narėje arba į kitą valstybę narę, nėra taikoma arba nebuvo taikoma išieškojimo procedūra (<i>ši nuostata nėra taikoma viešiesiems juridiniams asmenims</i>); 5.4.5. paraiškos vertinimo metu pareiškėjui ir partneriui (-iams) nėra taikomas apribojimas (iki 5 metų) neskirti ES finansinės paramos dėl trečiųjų šalių piliečių nelegalaus įdarbinimo (<i>ši nuostata nėra taikoma viešiesiems juridiniams asmenims</i>); 5.4.6. paraiškos vertinimo metu pareiškėjui ir partneriui (-iams) nėra taikomas apribojimas gauti finansavimą dėl to, kad per sprendime dėl lėšų grąžinimo nustatytą terminą lėšos nebuvo grąžintos arba grąžinta tik dalis lėšų (<i>šis apribojimas netaikomas įstaigoms, kurių veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų, ir (arba) valstybės pinigų fondų, įstaigoms, kurių veiklai finansuoti yra skiriama 2007–2013 metų ES fondų ar 2014–2020 metų ES struktūrinių fondų techninė parama, Europos investicijų fondui ir Europos investicijų bankui</i>); 5.4.7. paraiškos vertinimo metu pareiškėjas ir partneris (-iai) Juridinių asmenų registrui yra pateikę metinių finansinių ataskaitų rinkinius, taip			
---	--	--	--

pat metinių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinius, kaip nustatyta Juridinių asmenų registro nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1407 „Dėl Juridinių asmenų registro įsteigimo ir Juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo“ <i>(ši nuostata taikoma tik tais atvejais, kai finansines ataskaitas būtina rengti pagal įstatymus, taikomus juridiniam asmeniui, užsienio juridiniam asmeniui ar kitai organizacijai arba jų filialui).</i>			
5.5. Pareiškėjas ir partneris (-iai) turi (gali užtikrinti) pakankamus administravimo gebėjimus vykdyti projektą.	Informacijos šaltinis: paraiška.		
5.6. Projekto parengtumas atitinka projektų finansavimo sąlygų apraše nustatytus reikalavimus.	Taikoma, jeigu kartu su projektiniu pasiūlymu pareiškėjas turi pateikti investicijų projektą, parengtą pagal Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš ES struktūrinės paramos ir (ar) valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodiką, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt, taip pat ir sąnaudų ir naudos analizės ir (arba) sąnaudų efektyvumo analizės rezultatų lenteles, rengiamas pagal Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodikos, patvirtintos 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos valdymo komiteto 2014 m. spalio 13 d. posėdžio protokolu Nr. 35 (toliau – Kokybės metodika) 4 ir 5 priedus, jei projektu siekiama	<i>(Ministerijos įvertinimas)</i>	
		<i>(Įgyvendinančiosios institucijos įvertinimas)</i>	

	investuoti į turtą arba infrastruktūrą, reikalingą viešosioms paslaugoms, kaip jos apibrėžtos Viešojo administravimo įstatyme, teikti, ir projektui įgyvendinti suplanuotų investicijų į nurodytus investavimo objektus išlaidų suma, išskyrus (atėmus) joms tenkanti pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestį ir išlaidas, kurios apmokamos supaprastintai pagal iš anksto nustatytus dydžius (fiksuotuosius įkainius, fiksuotąsias sumas arba fiksuotąsias normas), viršija 300 000,00 Eur (tris šimtus tūkstančių eurų 00 ct). Informacijos šaltinis: paraiška.		
5.7. Partnerystė projekte yra pagrįsta ir teikia naudą. (Šis vertinimo aspektas vertinamas tik tais atvejais, jei pareiškėjas numato įgyvendinti projektą kartu su partneriu (-iais).)	Informacijos šaltinis: paraiška.		
6. Projektas turi apibrėžtus, aiškius ir užtikrintus projekto išlaidų finansavimo šaltinius.			
6.1. Pareiškėjo ir (ar) partnerio (-ių) įnašas atitinka projektų finansavimo sąlygų apraše nustatytus reikalavimus ir yra užtikrintas jo finansavimas.	Informacijos šaltinis: paraiška.		
6.2. Užtikrintas netinkamų finansuoti su projektu susijusių išlaidų padengimas.	Netaikoma.		
6.3. Užtikrintas finansinis projekto (veiklų) rezultatų tęstinumas.	Netaikoma.		
7. Užtikrintas efektyvus projektui įgyvendinti reikalingų lėšų panaudojimas.			
7.1. Projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimas pagrįstas sąnaudų ir naudos analizės rezultatais: (Atitiktį šiam vertinimo aspektui vertina	Taikoma, jeigu kartu su projektiniu pasiūlymu pareiškėjas turi pateikti investicijų projektą, parengtą pagal Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš ES struktūrinės	(Įgyvendinančioji institucija, pildydama tinkamumo finansuoti vertinimo lentelę, perkelia ministerijos,	

<i>ministerija arba Regiono plėtros tarybos sekretoriatas prieš tai, kai projektas įtraukiamas į valstybės arba regiono projektų sąrašą, vadovaudamiesi vadovaujančiosios institucijos rengiama Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodika, kuriai pritaria Veiksmų programos valdymo komitetas ir kuri skelbiama svetainėje www.esinvesticijos.lt.</i> <i>Šis vertinimo aspektas netaikomas techninės paramos projektams, taip pat projektams, kai išimties nustatytos Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodikoje.</i> <i>Šis vertinimo aspektas netaikomas projekto įgyvendinimo metu.)</i>	paramos ir (ar) valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodiką, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt, taip pat ir sąnaudų ir naudos analizės ir (arba) sąnaudų efektyvumo analizės rezultatų lenteles, rengiamas pagal Kokybės metodikos 4 ir 5 priedus, jei projektu siekiama investuoti į turtą arba infrastruktūrą, reikalingą viešosioms paslaugoms, kaip jos apibrėžtos Viešojo administravimo įstatyme, teikti, ir projektui įgyvendinti suplanuotų investicijų į nurodytus investavimo objektus išlaidų suma, išskyrus (atėmus) joms tenkantį pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestį ir išlaidas, kurios apmokamos supaprastintai pagal iš anksto nustatytus dydžius (fiksuojuosius įkainius, fiksuotąsias sumas arba fiksuotąsias normas), viršija 300 000,00 Eur (tris šimtus tūkstančių eurų 00 ct). Informacijos šaltinis: paraiška.	<i>atlikto projekto pasiūlymo vertinimo išvadą ir skiltyje „Komentariai“ nurodo šios išvados pavadinimą ir datą.)</i>	
7.1.1. projekto įgyvendinimo alternatyvoms įvertinti naudojamos pajamų, sąnaudų, finansavimo šaltinių, sukuriama naudos ir kitos prielaidos yra pagrįstos;			
7.1.2. projekto įgyvendinimo alternatyvoms įvertinti naudojamas vienodas pagrįstos trukmės analizės laikotarpis;			
7.1.3. projekto įgyvendinimo alternatyvoms įvertinti naudojama vienoda pagrįsto dydžio diskonto norma;			
7.1.4. optimali projekto įgyvendinimo alternatyva			

pasirinkta pagal projekto įgyvendinimo alternatyvų finansinių ir (arba) ekonominių rodiklių (gryniosios dabartinės vertės, vidinės gražos normos, naudos ir sąnaudų santykio) reikšmes;			
7.1.5. pasirinktai projekto įgyvendinimo alternatyvai realizuoti nėra žinomų teisinių, techninių ir socialinių apribojimų.			
7.2. Projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimas pagrįstas sąnaudų efektyvumo rodikliu. <i>(Šis vertinimo aspektas taikomas projektams, kuriems netaikomas šių metodinių nurodymų 7.1 papunktyje nurodytas vertinimo aspektas.</i> <i>Atitiktį šiam vertinimo aspektui vertina ministerija arba Regiono plėtros tarybos sekretoriatas prieš tai, kai projektas įtraukiamas į valstybės arba regiono projektų sąrašą, vadovaudamiesi vadovaujančiosios institucijos rengiama Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodika, kuriai pritaria Veiksmų programos valdymo komitetas ir kuri skelbiama svetainėje www.esinvesticijos.lt.</i> <i>Šis vertinimo aspektas netaikomas techninės paramos projektams, taip pat projektams, kai išimties nustatytos Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodikoje.</i> <i>Šis vertinimo aspektas netaikomas projekto įgyvendinimo metu.)</i>	Taikoma, jeigu kartu su projektiniu pasiūlymu pareiškėjas turi pateikti investicijų projektą, parengtą pagal Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš ES struktūrinės paramos ir (ar) valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodiką, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt, taip pat ir sąnaudų ir naudos analizės ir (arba) sąnaudų efektyvumo analizės rezultatų lenteles, rengiamas pagal Kokybės metodikos 4 ir 5 priedus, jei projektu siekiama investuoti į turtą arba infrastruktūrą, reikalingą viešosioms paslaugoms, kaip jos apibrėžtos Viešojo administravimo įstatyme, teikti, ir projektui įgyvendinti suplanuotų investicijų į nurodytus investavimo objektus išlaidų suma, išskyrus (atėmus) joms tenkantį pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestį ir išlaidas, kurios apmokamos supaprastintai pagal iš anksto nustatytus dydžius (fiksiuotuosius įkainius, fiksuotąsias sumas arba fiksuotąsias normas), viršija 300 000,00 Eur (tris šimtus tūkstančių eurų 00 ct).	<i>(Įgyvendinančioji institucija, pildydama tinkamumo finansuoti vertinimo lentelę, perkelia ministerijos atlikto projekto pasiūlymo dėl valstybės ar regiono projekto įgyvendinimo (toliau – projektinis pasiūlymas) vertinimo išvadą ir skiltyje „Komentariai“ nurodo šios išvados pavadinimą ir datą).</i>	

	Informacijos šaltinis: paraiška.		
7.3. Įvertintos pagrindinės projekto rizikos ir suplanuotos rizikų valdymo priemonės bei joms įgyvendinti reikalingi ištekliai.			
7.4. Numatytos projekto veiklos atitinka tinkamoms finansuoti veikloms ir jų apimtims nustatytus reikalavimus. Išlaidos atitinka nustatytus reikalavimus ir yra būtinos projektams įgyvendinti. Veiklos ir išlaidos suplanuotos efektyviai ir pagrįstai, įvertinus ir iki paraiškos pateikimo pradėtas ar įvykdytas viešųjų pirkimų procedūras. Vertinant pareiškėjo ir partnerio (-ių) įgyvendintus ir (arba) įgyvendinamus projektus toms pačioms veikloms ir išlaidoms finansavimas nėra skiriamas pakartotinai.			
7.5. Pareiškėjas gali įgyvendinti projekto tikslus, veiklas, uždavinius bei pasiekti rezultatus per projekto įgyvendinimo laikotarpį; projekto įgyvendinimo trukmė, vieta atitinka projektų finansavimo sąlygų apraše nustatytus reikalavimus.	Projekto įgyvendinimo trukmė ir vieta turi atitikti projektų finansavimo sąlygų aprašo 16 ir 17 punktuose nustatytus reikalavimus. Informacijos šaltinis: paraiška.		
7.6. Projektas atitinka kryžminio finansavimo reikalavimus.	Netaikoma.		
7.7. Teisingai pritaikyti fiksuotoji projekto išlaidų norma, fiksuotieji projekto išlaidų vieneto įkainiai, fiksuotosios projekto išlaidų sumos ir (ar) apdovanojimai.	Projektui taikoma fiksuotoji norma, fiksuotieji projekto išlaidų vieneto įkainiai turi atitikti reikalavimus, nustatytus projektų finansavimo sąlygų aprašo 31 ir 34 punktuose. Informacijos šaltinis: paraiška.		
7.8. Paraiškoje teisingai nurodyta projekto kategorija, iš projekto planuojamos gauti pajamos (taip pat ir grynosios pajamos) teisingai apskaičiuotos ir teisingai nustatytas projektui	Informacijos šaltinis: paraiška.		

reikiamo finansavimo dydis, atsižvelgiant į tai, ar įgyvendinant projektą: – negaunama pajamų; – gaunama pajamų ir jos yra įvertintos iš anksto; – gaunama pajamų, bet jų iš anksto neįmanoma apskaičiuoti.			
8. Projekto veiklos vykdomos tinkamoje 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų veiksmų programos įgyvendinimo teritorijoje.			
8.1. Projekto veiklos vykdomos Lietuvos Respublikoje arba ne Lietuvos Respublikoje, bet jas vykdant sukurti produktai, gauti rezultatai ir nauda (ar jų dalis, proporcinga Lietuvos Respublikos finansiniam įnašui) atitinka Lietuvos Respublikai ir projektas atitinka bent vieną iš šių sąlygų: a) iš ERPF ir SF bendrai finansuojamo projekto veiklų, vykdomų ne Lietuvos Respublikoje, bet ES teritorijoje, išlaidos neviršija procento, nustatyto projektų finansavimo sąlygų apraše; arba pagal projektų finansavimo sąlygų aprašą vykdomos reprezentacijai skirtos veiklos; b) iš ESF bendrai finansuojamo projekto veiklos vykdomos: ES teritorijoje; ne ES teritorijoje, bet tokių veiklų išlaidos neviršija procento, nustatyto projektų finansavimo sąlygų apraše. c) vykdomos techninės paramos projektų veiklos.	Projekto veiklų vykdymo teritorija turi atitikti projektų finansavimo sąlygų aprašo 17 punkte nustatytus reikalavimus. Informacijos šaltinis: paraiška.		

GALUTINĖ PROJEKTO ATITIKTIES BENDRIESIEMS REIKALAVIMAMS VERTINIMO IŠVADA:
1) Ar paraiška atitinka projektinį pasiūlymą ir valstybės ar regionų projektų sąrašą?
☐ Taip

☐ Ne

☐ Taip su išlyga

Komentarai: _____

(Pildoma projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu. Jei palyginus su projektiniu pasiūlymu paraiškoje yra atlikti esminiai pakeitimai (kaip jie apibrėžti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių, patvirtintų finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316, 122.2 papunktyje), žymima „Ne“ ir komentaro laukelyje nurodoma, kokie konkrečiai pakeitimai buvo atlikti.

Jei palyginus su valstybės projektų sąrašu paraiškoje yra atlikti esminiai pakeitimai, t. y. kai keičiasi pareiškėjas, viršijama projektui numatomas skirti finansavimo lėšų suma, žymima „Ne“ ir komentaro laukelyje nurodoma, kokie konkrečiai pakeitimai buvo atlikti.

Jei palyginus su projektiniu pasiūlymu ir (ar) valstybės projektų sąrašu paraiškoje yra atlikti neesminiai pakeitimai, žymima „Taip su išlyga“ ir komentaro laukelyje nurodoma, kokie konkrečiai pakeitimai buvo atlikti.)

2) Paraiška įvertinta teigiamai pagal visus bendruosius reikalavimus ir specialiuosius kriterijus:

☐ Taip

☐ Ne

☐ Taip su išlyga

Komentarai: _____

3) Pareiškėjas nebandė gauti konfidencialios informacijos arba daryti poveikio vertinimą atliekančiai institucijai dabartinio paraiškų vertinimo arba atrankos proceso metu:

☐ Taip, nebandė

☐ Ne, bandė

Komentarai: _____

(Privaloma pildyti tik atsakius „Ne, bandė“, t. y. nurodomos faktinės aplinkybės.)

4) Projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu nustatytos projekto tinkamos finansuoti ir tinkamos deklaruoti Europos Komisijai (toliau – EK) išlaidos:

Bendra projekto vertė ¹ , Eur	Didžiausia galima projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma:					Pajamos, mažinančios tinkamų deklaruoti EK išlaidų sumą, Eur	Tinkamos deklaruoti EK išlaidos	
	Iš viso, Eur	Iš jų:					Didžiausia EK tinkamų deklaruoti išlaidų suma, Eur	Dalis nuo tinkamų finansuoti išlaidų, proc
		Prašomos skirti lėšos – iki, Eur	Dalis nuo tinkamų finansuoti išlaidų, proc.	Pareiškėjo ir partnerio (-ių) nuosavos lėšos, Eur	Dalis nuo tinkamų finansuoti išlaidų, proc.			
1	2	3	4=(3/2)*100	5	6=(5/2)*100	7	8	9=(8/2)*100

Pastabos:

(Šiame laukelyje pagal poreikį gali būti įrašomos papildomos sąlygos, kurias II, atsižvelgdama į projekto rizikingumą, siūlo įtraukti į projekto sutartį.)

(paraiškos vertinimą atlikusios institucijos atsakingo
asmens pareigų pavadinimas)

(data)

(vardas ir pavardė, parašas*)

* Jei pildoma popierinė versija

Pakeitimai:

1.

¹ Bendra projekto vertė apima ir tinkamas, ir netinkamas išlaidas.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Įsakymas
Nr. [V-811](#), 2017-10-23, paskelbta TAR 2017-10-23, i. k. 2017-16676

Dėl švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. V-1072 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.2.2-ESFA-V-707 priemonės „Asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybių mokytis gerinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Įsakymas
Nr. [V-838](#), 2017-10-31, paskelbta TAR 2017-11-02, i. k. 2017-17332

Dėl švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. V-1072 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.2.2-ESFA-V-707 priemonės „Asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybių mokytis gerinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Įsakymas
Nr. [V-105](#), 2018-02-06, paskelbta TAR 2018-02-06, i. k. 2018-01834

Dėl švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. V-1072 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.2.2-ESFA-V-707 priemonės „Asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybių mokytis gerinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Įsakymas
Nr. [V-567](#), 2018-06-12, paskelbta TAR 2018-06-12, i. k. 2018-09781

Dėl švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. v-1072 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.2.2-ESFA-V-707 priemonės „Asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybių mokytis gerinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 patvirtinimo“ pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Įsakymas
Nr. [V-963](#), 2018-12-04, paskelbta TAR 2018-12-05, i. k. 2018-19780

Dėl švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. V-1072 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.2.2-ESFA-V-707 priemonės „Asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybių mokytis gerinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 patvirtinimo“ pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Įsakymas
Nr. [V-546](#), 2019-05-09, paskelbta TAR 2019-05-09, i. k. 2019-07463

Dėl švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. V-1072 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.2.2-ESFA-V-707 priemonės „Asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybių mokytis gerinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 patvirtinimo“, pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Įsakymas

Nr. [V-978](#), 2019-09-04, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14129

Dėl švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. V-1072 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.2.2-ESFA-V-707 priemonės „Asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybių mokytis gerinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 patvirtinimo“, pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Įsakymas

Nr. [V-209](#), 2020-02-14, paskelbta TAR 2020-02-14, i. k. 2020-03409

Dėl švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. V-1072 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.2.2-ESFA-V-707 priemonės „Asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybių mokytis gerinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 patvirtinimo“, pakeitimo

9.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Įsakymas

Nr. [V-700](#), 2020-05-11, paskelbta TAR 2020-05-11, i. k. 2020-10057

Dėl švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. V-1072 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.2.2-ESFA-V-707 priemonės „Asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybių mokytis gerinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 patvirtinimo“, pakeitimo